

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa JUDr.**J.K.**, správcu úpadcu **E.**, s. r. o., so sídlom v Ž., R., IČO: X., so sídlom kancelárie správcu **D.**, Ž., proti odporcovi **I.**, s. r. o., so sídlom v Ž., M., IČO: X., zastúpenému Mgr. P.Š., advokátom, so sídlom v K., M., **o vyslovenie neúčinnosti právnych úkonov**, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 18. marca 2008 sp. zn. 13CoKR/4/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu **z a m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Žiline ako súd prvého stupňa návrh odporcu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a predloženie veci Ústavnému súdu Slovenskej republiky na zaujatie stanoviska k súladu ust. § 206 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii“) s článkom 1 Ústavy Slovenskej republiky, a to z dôvodu, že citované ustanovenie zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii je v rozpore so zásadou predvídateľnosti zákona, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou princípu právnej istoty, ktorý je jedným zo základných princípov právneho štátu zamietol uznesením z 26. novembra 2007 č. k. 26 Cbi 3/2006-198.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pri rozhodovaní o materiálnych právach fyzických a právnických osôb nie je viazaný len zákonnými, či podzákonnými právnymi predpismi, ale aj princípmi materiálneho právneho štátu ako práva istota a zákaz retroaktivity, odvoditeľnými z Ústavy Slovenskej republiky, ako aj medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Porušenie týchto princípov nesprávnou

aplikáciou predpisov by mohlo založiť porušenie subjektívneho práva účastníka konania, ktoré je neprípustné a súd preto na túto skutočnosť musí dohliadať počas celého súdneho konania. Ak nová právna úprava nie celkom jednoznačne stanovuje následky jej prijatia pre právne vzťahy, je úlohou súdu pri rozhodovaní vo veci samej vyložiť jej ustanovenia ústavne konformným spôsobom.

Podľa názoru okresného súdu v danej veci nie je ust. § 206 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v nesúlade s Ústavou Slovenskej republiky, keďže podstatnou je len otázka správneho výkladu ustanovení týkajúcich sa odporovateľnosti právnych úkonov podľa nového zákona o konkurze a reštrukturalizácii na právne úkony, ktoré boli uskutočnené pred prijatím tohto nového zákona. S poukazom na uvedené okresný súd dospel k záveru, že nie je dôvod na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a predloženie veci Ústavnému súdu Slovenskej republiky na zaujatie stanoviska.

Na odvolanie odporcu Krajský súd v Žiline ako súd odvolací napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne podľa § 219 O. s. p. uznesením z 18. marca 2008 sp. zn. 13CoKR/4/2008 a vyslovil prípustnosť dovolania.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že prijatie spravidla každej novej právnej úpravy nesie so sebou zakotvenie prechodných a záverečných ustanovení. Platí to aj v prípade zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý upravuje spoločné prechodné a záverečné ustanovenia v ust. § 204 a nasl. Práve pre skutočnosť, že súdy sú povinné v rámci svojej judikačnej činnosti robiť výklad zákonov a ich jednotlivých ustanovení tak, aby tento bol čo najviac konformný s Ústavou Slovenskej republiky, podľa názoru krajského súdu nebol daný dôvod pre vyvolanie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky z dôvodu poukazu na ustanovenie § 206 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a predmet sporu, ktorým je vyslovenie neúčinnosti právnych úkonov uskutočnených počas platnosti a účinnosti zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Zároveň však Krajský súd v Žiline podľa ust. § 239 ods. 2 písm. a/ O. s. p. vo svojom potvrdzujúcom uznesení pripustil dovolanie, keďže mal za to, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, a to k posúdeniu aplikácie ust. § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a na druhej strane povinnosti súdu pristupovať k výkladu zákona a jeho jednotlivých ustanovení, v danom prípade zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v súlade s Ústavou Slovenskej republiky. Pre tento posudzovaný vzájomný vzťah ust. § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p.

a povinnosti výkladu zákona v súlade s Ústavou Slovenskej republiky podľa ust. § 2 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z. z., a to aj vo vzťahu k ust. § 206 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z., na ktoré poukazoval odporca, ide podľa názoru odvolacieho súdu o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal odporca v zákonnej lehote dovolanie, v ktorom uviedol, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa ust. § 241 ods. 2 O. s. p.

Dovolateľ poukázal na to, že zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, ktorý bol platný a účinný v čase uskutočnenia právnych úkonov napadnutých v návrhu na začatie konania, upravoval odporovateľnosť právnych úkonov inak, ako ju upravuje zákon, na základe ktorého bol vyhlásený konkurz na úpadcu, t. j. zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Ustanovenie § 206 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. ukladá súdu povinnosť aplikovať právny predpis účinný pred účinnosťou tohto zákona len na tie konkurzy (a práva s nimi súvisiace), ktoré boli vyhlásené pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 7/2005 Z. z. V posudzovanom prípade však bol konkurz vyhlásený počas účinnosti zákona č. 7/2005 Z. z., pričom právne vzťahy súvisiace s daným konkurzom, t. j. napadnuté odporovateľné právne úkony, boli uskutočnené pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 7/2005 Z. z., t. j. v čase, keď osoby, ktoré napadnuté právne úkony vykonali, nemohli poznať budúcu právnu úpravu – zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii.

Ďalej uviedol, že nový zákon č. 7/2005 Z. z. výrazným spôsobom zmenil právnu úpravu týkajúcu sa odporovateľnosti právnych úkonov, pričom táto zmena má podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci samej a prejavuje sa v tom, že nový zákon oproti pôvodne platnému zákonu o konkurze a vyrovnaní, už neposkytuje procesnú možnosť odporcovi, aby mohol preukázať, že ani pri náležitej starostlivosti nemohol poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojich veriteľov (ak k ukráteniu aj skutočne došlo) a tiež definuje ako odporovateľný právny úkon aj taký právny úkon, pri ktorom záväzok bol zabezpečený neskôr, ako samotný záväzok vznikol. Relevantným argumentom navrhovateľa v predmetnej právnej veci je práve skutočnosť, že v návrhu na začatie konania sa odporuje účinnosť právneho úkonu práve z dôvodu, že právny úkon je zvýhodňujúcim právnym úkonom, keďže k zabezpečeniu záväzku došlo neskôr, ako záväzok vznikol. Keďže odporca nemohol predvídať novú právnu úpravu, zabezpečil svoj záväzok neskôr, ako vznikol, pretože predĺžil splatnosť poskytnutej

pôžičky, pričom veril v bezchybnosť a právnu konformitu takéhoto zabezpečenia, a ani nepomyslel na to, že tento právny úkon môže nová právna úprava považovať za odporovateľný právny úkon. Nesúhlasil s názorom súdu prvého stupňa, že v posudzovanom prípade sa jedná o „zdanlivú medzeru“ zákona, pretože ide o „hrubý nesúlada“ zákona o konkurze a reštrukturalizácii s Ústavou Slovenskej republiky a úlohou všeobecného súdu bolo prerušiť konanie a postúpiť vec na zaujatie stanoviska Ústavnému súdu Slovenskej republiky v súlade s ust. § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p., keďže prechodné ustanovenie § 206 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii je v rozpore s princípom právnej istoty ako vyjadrením princípu právneho štátu, ktorým je Slovenská republika (poukázal na predložený nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. 06 1999 sp. zn. PL. ÚS 38/99).

Dovolateľ poukázal na to, že právnu normu je nutné vykladať konformne s Ústavou Slovenskej republiky len v tých prípadoch, ak znenie daného právneho predpisu, je možné vykladať v súlade s Ústavou, t. j. ak právnu normu možno vysvetľovať dvoma spôsobmi, konformným a nekonformným. Nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa, ako aj odvolacím súdom spočíva v tom, že ustanovenie § 206 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, nie je možné vykladať ústavno-konformným spôsobom, pretože citované ustanovenie zákona č. 7/2005 Z. z. jasne stanovuje, že v prípade, ak bol konkurz vyhlásený na základe zákona č. 7/2005 Z. z., je nutné aplikovať tento zákon aj na vzťahy súvisiace s týmto konkurzom, a to bez ohľadu na skutočnosť, či tieto vzťahy vznikli pred účinnosťou tohto právneho predpisu alebo po jeho účinnosti. Súd prvého stupňa mal preto konanie prerušiť a vec postúpiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky na zaujatie stanoviska v súlade s ust. § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p., ak mal za to, že dotknuté ustanovenie § 206 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky.

Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zrušil uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ust. § 10a ods. 2 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a po preskúmaní rozhodnutia odvolacieho

súdu, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo (§ 242 ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Prípustnosť dovolania je daná ust. § 239 ods. 2 písm. a/ O. s. p., pretože odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení túto vyslovil.

Ako vyplýva z obsahu spisu, predmetom sporu je konanie o vyslovenie neúčinnosti právnych úkonov, a to zmluvy o zabezpečovacom prevode práva k hnutelnej veci z 10. januára 2005, uzavretej medzi odporcom a spoločnosťou E., s. r. o. a dohody o započítaní pohľadávok z 31. decembra 2005, uzavretej medzi odporcom a spoločnosťou E., s. r. o. Vzhľadom k dátumovej časovosti týchto právnych úkonov, u ktorých žiadal navrhovateľ vysloviť, že sú voči veriteľom úpadcu neúčinné, je nesporné, že k ich vykonaniu došlo za platnosti a účinnosti zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní.

Na majetok obchodnej spoločnosti E., s. r. o. v konkurze, so sídlom v Ž., R., IČO: X. bol uznesením Okresného súdu v Žiline sp. zn. 1K/6/2006 vyhlásený konkurz. Uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku dňa 01. júna 2006, na základe čoho nastali právne účinky vyhlásenia konkurzu, a to už za účinnosti zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii.

Dovolací súd je pri preskúmaní právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu viazaný rozsahom dovolacieho návrhu a uplatneným dovolacím dôvodom. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodom uvedeným v dovolaní sa prejavuje nielen vo viazanosti dôvodom, ktorý zodpovedá niektorému dovolaciemu dôvodu vymedzenému v zákone, ale predovšetkým vo viazanosti tým, ako bol tento dovolací dôvod v dovolaní opísaný prostredníctvom uvedenia okolností, z ktorých dovolateľ usudzuje, že je daný ním uplatnený dovolací dôvod.

Dovolateľ v odôvodnení dovolania uviedol, že nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa, ako aj súdom odvolacím vidí najmä v tom, že právna formulácia v ustanovení § 206 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii je dostatočne jednoznačná, nepripúšťa dvojaký výklad a tieto ustanovenia sa vzťahujú aj na právne vzťahy, ktoré vznikli pred účinnosťou zákona č. 7/2005 Z. z., v dôsledku čoho je predmetné ustanovenie v rozpore s princípom právnej istoty a porušuje zákaz retroaktivity právnej normy. Na základe uvedeného odporca navrhol podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p.

konanie prerušiť a vec postúpiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky na zaujatie stanoviska, teda podľa článku 125 Ústavy Slovenskej republiky vyvolať konanie na Ústavnom súde Slovenskej republiky o súlade dotknutých ustanovení zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii s Ústavou Slovenskej republiky.

V rozsahu odvolaním pripustenej dovolacej otázky dovolací súd posudzoval otázku prerušenia konania súdom a povinnosť súdu vykladať zákon v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.

Podľa ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. súd konanie preruší okrem iného aj vtedy, ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, v tom prípade postúpi návrh Ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Vyššie citované zákonné ustanovenie umožňuje všeobecnému súdu skúmať, či všeobecne záväzný právny predpis nie je v rozpore s ústavou. Túto otázku je všeobecný súd nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať kedykoľvek počas konania na súde pred rozhodnutím vo veci, pretože skutočne by nemohol aplikovať všeobecne záväzný právny predpis v tom prípade, ak by dospel k záveru, že je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Všeobecný súd podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. je oprávnený túto otázku posudzovať, avšak iba za účelom, či konanie treba prerušiť a požiadať Ústavný súd o zaujatie stanoviska. Konečný právne záväzný názor o otázke ústavnosti právneho predpisu je oprávnený vysloviť iba ústavný súd Slovenskej republiky (článok 125 Ústavy Slovenskej republiky).

Z ust. § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. vyplýva špecifické subjektívne oprávnenie všeobecného súdu, resp. jeho sudcov, ktorí ústavnosť právneho predpisu posudzujú na základe vlastných skúseností a poznatkov a v tomto smere sú úplne nezávislí, avšak nemôžu postupovať ani svojvoľne. Tento postup súdu je viazaný na výsledok procesu tvorenia jeho názoru na prejednávajúcu vec, ako aj na právnu úpravu, ktorej aplikácia prichádza do úvahy. Súd takto postupuje vtedy, ak dospeje k názoru svedčiacemu o existencii naznačeného rozporu.

Povinnosť konanie prerušiť nie je teda daná tým, že má o ústavnosti zákona má pochybnosti účastník, ale závisí od zistenia súdu, konajúci súd. Pokiaľ preto rozpor zákona s Ústavou Slovenskej republiky alebo s iným zákonom alebo medzinárodnou zmlouvou, ktorou je Slovenská republika viazaná a k čomu je súčasne oprávnený a povinný súd, nezistí (či už preto že tento rozpor neexistuje alebo preto, že si ho neuvedomí), nie je povinný konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. Z hľadiska postupu odvolacieho súdu je rozhodujúce to, že odvolací súd (rovnako ako aj súd prvého stupňa) nedospel k záveru, že by dovolateľom citované ustanovenie § 206 ods. 1 a 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii bolo v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmlouvou, ktorou je Slovenská republika viazaná.

Na základe uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O. s. p. dovolanie zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave 28. októbra 2009

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková